

Conte del Soler de Secabecs

Sant Pere de Riudebitlles

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	AMADES, Joan (1953) "Les cent millors llegendes populars" Editorial Selecta. Bib.Selecta-139.Barcel
Emplaçament	Col·lació Biblioteca Selecta-139. Pp.: 263-264
Coordenades:	
Latitud:	41.45366
Longitud:	1.70171
UTM Est (X):	391563
UTM Nord (Y):	4589933

Classificació

Número de fitxa	08232 - 99
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Tradició oral
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Autoria de l'element:	Tradició oral
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	No s'ha trobat cap informant que conegui la llegenda per tradició oral. Tothom que la coneix és perquè l'ha llegida.
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	ARQUEOCIÈNCIA - J.M. Huélamo
Data de registre de la fitxa:	dl., 07/06/1999 - 02:00
Autoria de la darrera revisió:	Marta Lloret Blackburn-Antequem, S.L.
Data de la darrera revisió:	dj., 28/01/2021 - 12:00

Descripció

Segons recull Joan Amades, aquesta era una masia famosa coneguda per tota la contrada, enclavada en terme de Sant Pere de Riudebitlles (no hi ha cap masia coneguda amb aquest nom a aquest municipi). El conté recollit per Amades és com segueix: Una freda vetllada d'hivern que estaven reunits al voltant de la llar un gran nombre de treballadors, va sentir-se de dalt de la xemeneia una veuota tota estranya que deia: - Que baixo? Que baixo?. La sorpresa i la por es va apoderar de tots els reunits ; la veuota no parava de repetir la pregunta; els més atrevits van mirar xemeneia amunt i no van veure res, però la veu no parava de repetir la pregunta. No sabent quin determini prendre i creient que bé eren prou per a resoldre el que pogués passar, van decidir dir als desconegut que bé podia baixar. Donat el permís, caigué un gros tió que poc n'hi mancà com no va caure dintre la perola del sopar que es coïa. La sorpresa dels reunits fou gran i cregueren que devia tractar-se d'una broma jugada potser per un company absent. L'amo prengué el tió, desdenyosament el tirà en un recó de la cambra i seguí la conversa. Però, tan bon punt havia mig passat la por, es repetí la pregunta : - Que baixo? Que baixo?. Passada ja la por, i coneixent el resultat de la resposta, no van dubtar a dir al desconegut que ja podia baixar, i altra vegada caigué un tió nou que, com l'anterior, fou llençat en un racó de la llar. El cas es repetí tres vegades més, o sia que van caure cinc tions, que foren llençats al mateix renot; però quan foren tots reunits prengueren vida i moviment fins al punt d'ajuntar-se i convertir-se en un home petitó i rabassut que dirigint-se a l'amo li manà en to imperiós que el seguís. No cal dir que la por va ser gran; però davant del seu to l'amo no es pogué negar a seguir-lo. El desconegut el féu passar al davant i el menà cap el celler; allí li assenyalà un lloc i en el mateix to li digué: -Cava ací. -Jo no; cava tu. - No; has de cavar tu. -Jo no; cava tu. Els manaments i les rèpliques foren repetits nombroses vegades, puix que l'amo es resistia a cavar; però per fi accedí i va cavar a terra en el lloc on el desconegut li indicava. Aviat aparegué als ulls del Soler un grandió i fabulós tresor. El desconegut li manà que el recollís ben curosament i que el donés ben íntegre a una captaire que l'endemà passaria a captar; que si ho feia així la major fortuna sempre el protegiria, però si mancava una sola malla en la caritat que havia de fer-ne, la més terrible desgràcia cauria al seu damunt. El desconegut desaparegué. El Soler recollí el tresor, que lliurà a la captaire que es presentà l'endemà a demanar almoïna, i, tal com va predir l'home fet de cinc tions de fusta, sempre més ha brillat damunt la família la major ventura.

Observacions:

"El Soler de Secabecs" és una llegenda que Joan Amades (1890-1959) indica que va recollir a Sant Pere i publicà en el seu llibre "Les cent millors llegendes populars". Fins no fa pas massa quan gairebé ningú sabia llegir, les llegendes es transmetien oralment formant part de la cultura popular. Algunes tenien l'origen en un fet real que el pas del temps havia anat transformant, i s'hi eliminaven o afegien nous aspectes convertint-les en històries vives, canviants. D'altres eren universals, s'explicaven en països diferents, adaptades a la cultura del lloc. El Patufet, el Sabater Valent, la Flor de Panical i moltes d'altres les trobarem explicades i adaptades en moltes llengües. Seria interessant arribar a conèixer quins són els seus orígens, encara que recorda molt "Les aventures de Pinocchio". De ben segur que quan Carlo Collodi les va escriure coneixia una llegenda semblant a aquesta tan curiosa. (GRUP DE RECERQUES, 1997)

Història

En un document de l'any 1638 apareix un tal "Joseph Soler de Secabechs", com a propietari important de Sant Martí Sadevesa (parròquia sufragània de Terrassola) (CAMPS, ROVIRA, 1991: 80). D'altra banda, Martí (1997: 275) creu identificar el lloc de "Sechabechs" a Mediona, a uns 500 metres dels Agullons, en direcció SO, on apareixen restes de murs i teulades d'un establiment agrícola medieval, que estaria

documentat els anys 1298-1299 a l'Arxiu Notarial de Mediona (avui integrat a l'arxiu diocesà de Barcelona) i que donaria nom al torrent de Secabecs que discorre al nord d'aquell emplaçament. Per la seva banda la Gran Enciclopèdia Catalana ens informa que "Secabecs" és un antic castell del municipi de Torrelles de Foix que esdevingué masia (ca l'Isaac, del caseriu de les Llobardes), al cim d'un turó que domina, per l'esquerra, el riu de Foix. Esmentat al segle XIII, al segle XVII pertanyia a Guerau de Peguera. La GEC indica que a prop seu hi ha la masia del Soler de Secabecs. En aquest sentit, existeix una masia nomenada "Can Soler de Secabecs" a aquell municipi. Es tracta d'un conjunt d'edificacions, avui destinades a corrals i que constitueixen una bona mostra d'arquitectura rural. (INVENTARI, 1986: 205-206)

Bibliografia

AMADES, Joan (1953) "Les cent millors llegendes populars", Biblioteca Selecta - 139, Editorial Selecta, Barcelona. CAMPS I ARNAN, P.; ROVIRA ALEMANY, P. (1991) "Notes històriques dels antics llocs de Terrassola, Lavit, el Pla i Sant Martí Sadevesa", Sèrie Estudis i Documents VI, Torrelavit, Institut d'Estudis Penedesencs. GRAN... (1990) "Secabecs" a Gran Enciclopèdia Catalana, Vol. 20. GRUP DE RECERQUES (1997) "El conte del Soler de Secabecs", Programa de Festa Major, pp. 28-29 INVENTARI..(1986) "L'Alt Penedès" Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, núm. 2, pp. 205-206, Barcelona, Generalitat de Catalunya. MARTÍ, Ramon (1997) "Ceràmica medieval i pagesos indocumentats a la vall del riu de Bitlles" a Quaderns Científics i Tècnics, Núm. 9, pàg. 280, Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, Diputació de Barcelona.